

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ รูปแบบการสอนของครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่น
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน พันตรีชวลิต รัตนขรรยง

ศึกษาสาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยสร	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ ไวยกุล	กรรมการ
อาจารย์สุนทรีย์ คนเที่ยง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสอนของครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่น ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ประชากรเป็นครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่น ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2541 และ 2542 ปีละ 3 คน จัดเรียงเป็นอันดับที่ 1, 2 และ 3 อันดับละ 1 คน รวม 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบวิเคราะห์แผนการสอน แบบสัมภาษณ์ครูดีเด่นแบบมีโครงสร้าง และแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้ศึกษาร่างขึ้นเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการสอน มาทำการวิเคราะห์ โดยจัดจำแนกประเภท ส่วนข้อมูลจากการวิเคราะห์แผนการสอน และพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางส่วน ใช้วิธีแจกแจงความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการสอน

ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่นดำเนินการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การสอนแบบโครงการ ใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ การสอนแบบกระบวนการกลุ่ม การสอนแบบการทดลองต่าง ๆ มีการดัดแปลงเนื้อหา และกิจกรรม การทดลองบ้างเป็นบางครั้ง ก่อนลงมือทำการสอนครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่น จะเตรียมการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง โดยเตรียม สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่จะใช้ในการสอนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบ ในการเตรียมการสอนครูผู้สอนจะคิดล่วงหน้าถึงปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหา ที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ แล้วก็คิดหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียน หรือทำการทดลอง ในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่น จะให้ความสำคัญกับจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นอันดับหนึ่ง รองลงไปคือความต้องการของท้องถิ่น ความต้องการของผู้เรียน รวมถึงลักษณะของผู้เรียนตามลำดับ และยังให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการสอน และคิดว่าแผนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอนนั้น ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่นส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับจุดประสงค์และเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์พิจารณา เช่น เป็นสื่อหรือวัสดุที่หาได้ง่าย ราคาถูก และใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า ครูส่วนใหญ่สามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้ด้วยตนเอง

ในด้านของการวัดและประเมินผลนั้น ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่นส่วนใหญ่กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัดและประเมินผลไว้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียน วัดเพื่อตัดสินผลการเรียน และวัดเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนและครู

ปัญหาและอุปสรรค

ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่นส่วนใหญ่มักจะพบปัญหาและอุปสรรคในด้านของเวลาและภาระงานที่นอกเหนือจากหน้าที่ในการสอนตามปกติ ซึ่งครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่นได้แก้ไขปัญหามาด้านของเวลาด้วยการเขียนแผนการสอน การเตรียมการสอน ในวันหยุด หรือวันเสาร์-อาทิตย์ หรือในช่วงกลางคืน ในส่วนเวลาในการสอนที่มีไม่เพียงพอเนื่องจากครุมีภารกิจมากนั้น ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ดีเด่นใช้เวลาสอนหลังจากเลิกเรียนในบางครั้ง

Independent Study Title Teaching Styles of Outstanding Science Teachers of the Office of Chiang Mai Provincial Primary Education

Author Major Chavalit Ratanayonyong

M.Ed. Curriculum and Instruction

Examining Committee

Assoc. Prof. Dr. Sirmsree Chaisorn Chairman

Asst. Prof. Dr. Wirat Waiyakul Member

Lect. Soontaree Konthieng Member

Abstract

This independent study aimed to learn about and better understand teaching styles of the outstanding science teachers of the Office of Chiang Mai Provincial Primary Education including teaching problems and obstacles and their ways of solving them. The target group were six science teachers who were selected to be the eminent teachers in 1999 and 2000. Research instruments included lesson plan analysis form, personal interview and instructional observation forms. Data were analyzed by using categorization and percentage. The results could be summarized as follows:

Teaching Styles

Most teachers taught students by using student - centered approaches. Students had opportunities to practice scientific skills. Other methods used were project method, inquiry teaching, group process, and experiment. Sometimes teachers adapted content and activities according to learning conditions. Before each lesson, teachers prepared lesson plans, materials and equipments. During preparation teachers thought about problems that might occur during instruction and how to solve the problems. Teachers arranged activities according to learning objectives, local needs, students' needs and characteristics of the students respectively. Lesson planning was regarded as the very important task. Most teachers used materials according to objectives and content. The materials used were mostly inexpensive, easy to find and applicably useful. Teachers could make some instructional materials by themselves. For the assessment, the majority of teachers set aims to develop and evaluate students' learning and to improve instruction.

Problems & Obstacles

The problems most teachers faced had to do with time and extra tasks. They solved the problems by preparing their lesson plans during holidays, weekends and night time. Sometimes they had to teach their students after school due to their inadequate teaching time caused by extra task assignment.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University